ABDULLAH BİN SÜHEYL (radıyallahü anh)

İlk müslüman olanlardan. Künyesi Ebû Süheyl'dir, m. 594 veya 596 senesinde Mekke'de doğdu. 12 (m. 633) senesinde Yemâme'de şehîd oldu. Annesi, Fahite binti Âmir, babası, Süheyl bin Amr'dır.

Abdullah bin Süheyl (radıyallahü anh) ikinci Habeşistan hicretine kadar müslümanlığını gizledi. Sonra Habeşistan'a hicret eden kâfileye o da iştirâk etti. Habeşistan'dan dönüşünde, babası tarafından, hapsedilip, işkence yapılmış, müslümanlıktan vazgeçmeye zorlanmıştı. Bu yüzden çok şiddetli eziyet ve sıkıntılara maruz kaldı. Çaresiz kalarak babasının sözüne uymuş gibi göründü. Aslında, istemiyerek imânını gizlemişti. Peygamberimizin (aleyhisselâm) hicreti sırasında o, çaresiz olarak Mekke'de kalmıştı. Resûlullah (

aleyhisselâm) ve müslümanların çoğunluğu Medine'de bir araya gelmişler, gün geçtikçe güçlenmekte ve durumları iyiye doğru gitmekteydi. Mekke müşrikleri bunu bir türlü hazmedemiyorlar ve en kısa zamanda, müslümanları ve İslâmiyeti yok etmek istiyorlardı. Bu yüzden Bedir Muharebesine büyük bir intikam hırsıyla hazırlanmışlardı. Bu, Abdullah bin Süheyl' (radıyallahü anh) in işine yaramıştı. Bedeni müşrikler arasında ama, rûhu Resûlullah (aleyhisselâm) ve müslümanlarla beraberdi. Şirk ve küfür ordusu arasında bulunmak istemiyordu ama, Resûlullah'a (aleyhisselâm) kavuşmak için bir müddet sabredecekti. Bu arada, babası kendisini zaman zaman kontrol ediyor, fakat Abdullah bin Süheyl, iç dünyâsında olup bitenleri, rûhunda yaşadığı ve tattığı lezzeti, babasına ve etrâfındakilere asla hissettirmiyordu. Günler böyle geçti. Babası onda kendine göre anormal bir durum, İslâmiyet'e dair bir belirti göremediğinden, artık onun hakkında, şüphesi kalmamıştı. Halbuki o, onların kirli ve insanlıktan uzak dünyâsından, Resûlullah'ın Cennet misali huzûrlarına, onun mübârek sohbetlerine, müslümanların o se'âdet ve mutluluk dünyâsına nasıl kavuşacağının planlarını yapmaktaydı. Abdullah bin Süheyl (radıyallahü anh) sanki başka âlemde yaşamakta, müşriklerden çok çok uzaklarda bulunmaktaydı. Kimsenin onun durumundan haberi yoktu. Müşriklerin, müslümanlardan birkaç misli fazla olan küfür ve şirk ordusu Bedir'e varmış, bütün techîzatını yerleştirmiş, muharebeye hazır duruma gelmişti. Mübarezeler karşılıklı tek tek vuruşmalar bitmiş, iki ordu birbirine girmişti. Harb iyice kızışmıştı. Abdullah bin Süheyl (radıyallahü anh) için tam zamanı idi. İslâm ordusu saflarına geçebilirdi. Abdullah bin Süheyl günlerden beri hayali ile yaşadığı dünyânın içine girmişti. Şimdi başka bir hava teneffüs etmeğe başlamıştı. Bu, rûhlara hem gıda ve hem de şifa olan bir hava idi. O, Allahü teâlâ'nın sevgilisinin yanında, onunla yan yana cihad ediyordu. Ne büyük se'âdetti. Kıyâmete kadar hayırla, duâ ile anılacakların arasına girmişti. Abdullah bin Süheyl (radıyallahü anh) artık yerinde duramıyordu. Arslanlar gibi, şirk ordusunun üzerine atıldı Sanki önceki Süheyl değildi, diğer Sahâbe-i kiram (r.anhüm) gibi o da kahramanca savaştı. Sonunda müşriklerin şirk ordusu kahr u perişan oldu.

Abdullah bin Süheyl (radıyallahü anh) Bedir'den sonra Uhud ve Hendek gazâlarına katılmış, Hudeybiye anlaşmasında da hazır bulunmuştur. Fakat bu anlaşma sırasında gördüğü manzara, onun kalbine bir hançer gibi saplanmış, çok üzmüştü. Hatta Resûlullah (aleyhisselâm) ve diğer müslümanlar da mahzûn olmuştu. Çünkü, Abdullah bin Süheyl'in küçük kardeşi Ebû Cendel müslüman olmuştu. Bu yüzden Mekke'de zincire vurulup, hapsedilmişti. Ancak bir yolunu bulup, kaçmış, Hudeybiye anlaşması imzalanırken kendini Resûlullah'ın mübârek ayaklarının dibine atmış, "Beni kurtar! Yâ Resûlallah" demişti. Fakat müşriklerin temsilcileri onun teslim edilmemesi için ısrar etmişler, yoksa anlaşmayı yapmayacaklarını kesin bir dille beyan etmişlerdi. Ama, Resûlullah (aleyhisselâm) bu anlaşmanın yapılmasını, birçok sebeplerden dolayı, istiyorlardı. Bütün taleblere rağmen, müşrikler tekliflerinden vazgeçmedi. Ebû Cendel'in bu sırada söylediği sözler bütün müslümanların gözlerini yaşartmıştı. Başlangıcı müslümanların aleyhine gibi görünen Hudeybiye anlaşması daha sonra, müslümanların lehine netice vermiş, Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde bu anlaşmayı, Feth-i Mübîn diye vasıflamıştır. Ebû Cendel hazretleri de, kurtulmuş bilâhare sağ sâlim Medine'ye dönmüştür.

Hudeybiye andlaşmasından iki sene sonra Abdullah bin Süheyl (radıyallahü anh) Mekke fethinde de bulundu. Mekke feth edilmiş öldürülecek olanların listesi yapılmıştı. Bunların arasında, Abdullah bin Süheyl'in babası da vardı. Babasına dayanamamıştı. Babasının öldürülmemesi için teşebbüste bulundu. Durum Resûlullah'a arz edildi. Resûlullah (aleyhisselâm) Hazreti Abdullah'ın bu istirhâmını kabûl etti. Babasına bir emannâme verildi. Daha sonra, babası Süheyl bin Amr müslüman oldu. Sahâbelik şerefine nail oldu. O kadar ihlâslı bir mü'min oldu ki, Resûlullah'ın (aleyhisselâm) ahirete teşrîfleri sırasında konuşmaları ile, birçok kimsenin irtidadına (dinden dönmesine) mani oldu.

Süheyl bin Amr hazretlerinin oğlu Abdullah bin Süheyl, (radıyallahü anh) Yemâme'de Cevas muharebesinde şehîd olmuştu. Hazreti Ebû Bekir, Kureyş ve Mekke'nin ileri gelenleri, oğlunun şehâdetinden dolayı, babası Süheyl'e (radıyallahü anh) taziyede bulunmuşlardı.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı İbn-i Sa'd cild-3, sh. 406

2) Üsûd-ül-gâbe cild-3, sh. 180

3) Müstedrek cild-3, sh. 381